

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

Силабус
вибіркового освітнього компонента
ПРОФЕСІЙНА ПОЗИЦІЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми Початкова освіта

Луцьк-2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи» підготовки бакалавра, галузі знань 01Освіта, спеціальність 013 «Початкова освіта» (навчальний план 2020 р.).

Розробник: Пріма Дмитро Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики початкової освіти

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри:

(проф.Пріма Р.М.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 5
		Лекції – 30 год
		Практичні (семінарські) – 26 год
		Лабораторні – 16 год
Індивідуальні –		
ІНДЗ: немає	Самостійна робота – 68 год	
	Консультації – 10 год	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП Пріма Дмитро Анатолійович

Науковий ступінь доктор педагогічних наук

Вчене звання

Посада доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація 095-588-81-81, Prima. Dmutro@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація

Освітній компонент (ОК 9) «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи» належить до переліку вибірових ОК, що пропонуються в рамках циклу загальної підготовки бакалаврів зі спеціальності 013 Початкова освіта на другому році навчання. Навчальний контент ОК визначає компетентності, яких повинен набути здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми Початкова освіта, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, що забезпечує загальний та професійний розвиток бакалавра.

Освітній компонент «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи» надасть здобувачам освіти відомості про особливості педагогічної професії; сформованість уявлень про професійну позицію вчителя початкової школи як спосіб вияву й реалізації досвіду і професіоналізму педагога, бажання студентів сприймати власний професійний розвиток, педагогічну позицію і суб'єктів професійно-педагогічної діяльності як особистісну цінність; доведе необхідність розвивати власну професійну позицію відповідно до освітніх вимог, які постійно змінюються.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Пререквізити. Попередніми курсами, на яких базується ОК «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи», є: «Педагогіка загальна», «Педагогічна майстерність».

Постреквізити: знання, уміння й навички, котрі отримує здобувач освіти в ході засвоєння освітнього компонента «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи», стануть необхідною основою для результативного написання курсових, наукових робіт.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи» є формування уявлень майбутніх учителів про зміст і структуру педагогічної професії, професійно значущі якості особистості вчителя, образ педагога та його професійну позицію, яку він реалізує у власній педагогічній діяльності.

Основними *завданнями* освітнього компонента «Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи» є: ознайомлення студентів із різноманітними методами, методиками і способами дослідження рівнів сформованості власної професійної позиції; виховання відповідального ставлення до навчально-професійної діяльності; розвиток професійно-педагогічного аксіологічного потенціалу майбутнього вчителя початкової школи.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі</p>

	<p>розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.</p> <p>СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p>

Програмні результати навчання

ПРН-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПРН-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

5. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Прак т.	Лабор.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/ Бали
ЗМІСТЬОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНА «ПРОФЕСІЙНА ПОЗИЦІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»								
Тема1.Поняття про педагогічну діяльність, професійно значущі якості особистості вчителя	17	4	2	2	8	1	РП,ЕБ, РНМД	УО – 2 б. УФО – 2 б.

Тема 2. Професійна позиція як предмет наукового дослідження	19	4	4	2	8	1	РП, ДМ	УІО – 2 б. УФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 3. Координати формування професійної позиції вчителя: ціннісно-сміслове ставлення до професії.	17	4	2	2	8	1	РП	УФО-2 б.
Тема 4. Сутність і характеристика поняття «професійна позиція вчителя початкової школи».	19	4	4	2	8	1	РП, ДМ	УІО-2 б.
Разом за ЗМ 1	72	16	12	8	32	4		14 б.
ЗМІСТЬОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПРОФЕСІЙНА ПОЗИЦІЯ – ІНТЕГРАТИВНА ОСОБИСТІСНО-ФАХОВА ЯКІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ								
Тема 5. Професійна позиція сучасного вчителя початкових класів у контексті вимог Нової української школи.	20	4	4	2	9	1	РП, РНМД	УІО – 2 б. УФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 6. Зміст і структура професійної позиції майбутнього вчителя початкової школи	20	4	4	2	9	1	РП, Б, ДС,	УІО – 2 б. УФО – 2 б. ПФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 7. Моделювання різних типів професійних позицій вчителя початкової школи. Підготовка творчих проєктів	21	4	4	2	9	2	РНМД РІВ	УІО – 2 б. УФО – 2 б. ПФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Тема 8. Діагностика та технологія формування професійної позиції майбутнього вчителя початкової школи	17	2	2	2	9	2	РП, РІД, РНМД ДС	УФО – 2 б. ЗД – 2 б.
Разом за ЗМ 2	78	14	14	8	36	6		26 б.
Контрольна робота (КР)							Тести /60 б.	
Всього годин / Балів	150	30	26	16	68	10	100	

* **Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПТБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти

за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**** Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

**** Методи оцінювання:** УІО/ПІО – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

5. Теми для самостійного опрацювання

1. Розвиток особистісно-професійної мотивації майбутнього вчителя щодо педагогічної творчості, успішності професійної діяльності.
2. Педагогічна рефлексія як важлива складова формування професійної позиції вчителя.
3. Ефективні методи формування і розвитку професійної позиції вчителя початкової школи.
4. Актуалізація розвитку професійної креативності майбутнього вчителя засобами інтерактивного навчання.
5. Інтерактивні методи забезпечення позитивної динаміки формування професійної позиції здобувачів освіти.
6. Основні характеристики, що зумовлюють досконалість професійної підготовки педагога.
7. Діагностування сформованості професійної позиції вчителя початкової школи.

IV. Політика оцінювання.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру:

аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, виконання ІНДЗ тощо.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем освітнього компонента. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність, становить **100 балів**.

У Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки визначено правила, порядок та процедуру визнання результатів навчання. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 10 балів;
- підготовка наукової публікації у збірнику тез – 5 балів, у фаховому журналі – 10 балів;
- призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів.

Порядок присудження додаткових балів затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти (витяг із протоколу засідання кафедри № 1 від 29.08.2022).

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 100.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти впродовж поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим.

З поважних причин (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)) навчання може відбуватися за індивідуальним графіком (онлайн) за погодженням із деканом факультету. Лекційні

заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. До практичних занять здобувачі освіти готують навчально-методичні кейси (електронні, рукописні, друковані) та презентують їх в аудиторії із застосуванням мультимедійної презентації та сучасних інструментів освітнього процесу (інфографіки, інтелект-карти, таблиці, схеми, інтерактивні стрічки, діаграми і т. ін.). Пропуски практичних занять відпрацьовуються: здобувач освіти опрацьовує тему самостійно, виконує практичні завдання до теми, укладає навчально-методичні кейси. На консультаціях здобувач освіти має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки, зокрема:

- не толерувати плагіат, списування, неправомірне використання чужих напрацювань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та правильно оформляти покликання на використані інформаційні джерела;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаною іншими особами; мінімальний відсоток унікальності – 60 %.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль.

Формою підсумкового контролю є залік, проводиться у вигляді тестування, нараховує 30 питань (2 бали за правильну відповідь), максимальна кількість балів, яку студент може набрати становить 60 балів. До отриманих балів за тестування додаються бали поточного контролю (60+40= 100б.).

Питання до заліку: тестові завдання за темами, передбаченими структурою освітнього компонента.

VI. Шкала оцінювання

Загальна сума балів за курс – 100.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка /залику
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 -74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Бех, І.Д. (2003). *Виховання особистості* (Т. 1-2). Київ: Либідь.
2. Зязюн, І. А., Крамушенко, Л. В., & Кривонос, І. Ф. (1997). *Педагогічна майстерність*. Київ: Вища школа.
3. Івченко, А.О. (2006). *Тлумачний словник української мови*. Харків: Фоліо.
4. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа). (2002). *Директор школи*, 1, 5–15.
5. Кремень, В. Г. (2008). *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком Інтер.
6. Літовка, О.П. (2016). *Формування професійної позиції майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки у педагогічному коледжі.*(Дис. канд. пед.наук). Луганський національний університет ім. Т. Г. Шевченка.
7. Мешко, О. І. (2011). Ціннісно-сміслові ставлення до професії у координатах розвитку професійно-педагогічної позиції вчителя. *Проблеми сучасної психології*, 12, 677–686.
8. Пріма, Р. М. (2009). *Формування професійної мобільності майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика*. Дніпропетровськ: ІМА-прес.
9. Пріма, Д. А. (2016). Професійна позиція вчителя початкової школи: соціально-особистісний вимір. Луцьк: Іванюк В. П.
10. Пріма, Д. А. (2020). *Професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи: теорія і практика*. Луцьк: ПрАТ Волин.обл.друк.
11. Пріма, Д. А. (2015). Майбутній учитель початкової школи: професійна орієнтація. Луцьк: Іванюк В. П.
12. Пріма, Д. А. (2015). Майбутній учитель початкової школи: професійне самовизначення. Луцьк: Іванюк В. П.
13. Пріма, Д. А. (2016). Майбутній учитель початкової школи: професійна позиція. Луцьк: Іванюк В. П.
14. Трофімов, Ю. Л.,Рибалка, В. В.,&Гончарук, П. А. (2001). *Психологія*. Київ: Либідь.
15. Яременко, В., & Сліпушко, О. (1999). *Новий тлумачний словник української мови* (2-ге вид.). Київ: Аконт

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. <http://studentam.net.ua/>
2. <http://www.osvita.org.ua/>
3. <http://www.library.edu-ua.net/>
4. <http://www.nplu.kiev.ua/>